

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimo Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas (toliau – Nutarimo projektas).
Projekto rengėjas	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
Projekto tikslas	<p>Igyvendinti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9, 16, 17, 20, 21¹, 22, 22², 23, 31, 39, 41, 41¹, 48², 48³, 48⁴, 49, 58, 59, 67, 71¹, 72, 74 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 20¹, 73² straipsniais įstatymo (toliau – EE įstatymo pakeitimas) nuostatas ir detalizuoti sąlygas dėl fiksuoto elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių tarifo taikymo (toliau – fiksuotas tarifas).</p> <p>Nutarimo projektu tvirtinamame Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti plėtos ir skatinimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas) atlikti šie pakeitimai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Patikslintas Aprašo pavadinimas; 2) Atsižvelgiant į EE įstatymo pakeitimo nuostatas, susijusias su pralaidumų rezervavimo prioriteto tvarka, Apraše nustatoma, kad pralaidumai rezervuojami Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme nustatyta tvarka; 3) Siekiant aiškumo ir atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. sausio 7 d. įsakymas Nr. 1-3 „Dėl Lietuvos energijos gamyba, AB paskyrimo laikinai vykdyti paskirtosios įmonės funkcijas“ buvo pripažintas netekusiu galios, atsisakoma nuostatų, susijusių su paskirtosios įmonės funkcijomis; 4) Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu nėra reglamentuotos sąlygos dėl fiksuoto tarifo atsisakymo, gamintojams sudaroma galimybė atsisakyti fiksuoto tarifo, prisiimant su šio tarifo atsisakymu kylančias rizikas, susijusias dėl elektros energijos balansavimu ir elektros energijos persiuntimu 5) Aprašą siūloma patikslinti ir įtvirtinti nuostatas, susijusias su elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojais, kurių vykdomai energetikos veiklai nėra taikomos skatinimo priemonės, todėl Aprašo 14 punkte nebėra sąlygos „skatinimo laikotarpiu“, kadangi ji tampa neaktuali. Šiuo atveju Aprašo 14 punkte siūloma įtvirtinti sąlygas asmenims, kurių vykdomai energetikos veiklai nėra taikomos skatinimo priemonės, arba gaunantiems kainos priedą nurodytą Aprašo 6 punkte. Aprašo 15 punkte siūloma nustatyti sąlygas asmenims, gaunantiems fiksuotą tarifą, iš kurių elektros energija privalomai superkama superkančiosios įmonės. Aprašo 15 punkte siūloma nustatyti, kad gamintojai turi teisę pasirinkti, ar jie parduos visą pagamintą elektros energiją, ar dalį, o pavyzdžiui, kitą dalį panaudos vandenilio gamybai. Aprašo 15 punkte siūloma nustatyti, kad gamintojai, pasirinkę elektros energiją parduoti superkančiajai įmonei, negali dalies elektros energijos parduoti superkančiajai įmonei, o kitos dalies – pagal dvišales sutartis. Aprašo 16 punkto nuostatos detalizuotos, aiškiai nurodant sąlygas dėl gamintojo galimybės rinktis – elektros energiją parduoti savarankiškai elektros energijos biržoje ar pagal dvišales sutartis, ar šią elektros energiją parduodant superkančiajam subjektui. Pažymėtina, kad

gamintojui, savarankiškai parduodančiam elektros energiją, Aprašo nuostatos užtikrina jo teisę gauti nustatytą skatinimą (fiksuotą tarifą, lėšas už patirtą disbalansą, persiuntimą pirmumo teise ir kt.), todėl jų teisėti lūkesčiai nebus pažeisti. Siūlytina nustatyti, kad gamintojas, pasirinkęs elektros energiją prekiauti savarankiškai, nebetenka galimybės elektrą parduoti superkančiajam subjektui, siekdamas racionaliai naudoti valstybės finansus, kadangi superkančiojo subjekto sąnaudos, patirtos vykdant prekybą minėtų gamintojų pagaminta elektros energija, yra finansuojamos viešuosius interesus atitinkančiomis lėšomis.

6) Atsižvelgiant į EE įstatymo pakeitimais nustatytus įpareigojimus gamintojams, vykdančiams ketinimų protokolą prisiimtus įsipareigojimus, Apraše detalizuotos sąlygos, kada elektros tinklų galios ir pralaidumų rezervavimas ir ketinimų protokolai netenka galios.

7) Atsižvelgiant į tai, kad valstybė skiria investicinę paramą šilumos siurbliams, saulės šviesos energijos elektrinėms įsigyti, Apraše atsisakoma nuostatų dėl šilumos ir vėsumos skatinimo, taikant lengvatinį elektros energijos tarifą, skiriant paramą investicijoms naudojamos Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos, todėl taip užtikrinama darni ir subalansuota atsinaujinančių energijos išteklių naudojančių elektrinių plėtra, racionalus valstybės finansinių išteklių panaudojimas. Pažymėtina, kad lengvatinis tarifas niekada nebuvo nustatytas ir taikomas.

8) Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme (toliau – AIEĮ) buvo panaikintas skatinimas biudžetų gamybos įrenginiams juos prijungiant prie dujų sistemos, Apraše naikinamos nuostatos dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo dujoms gaminti skatinimo.

9) Atsižvelgiant į tai, kad AIEĮ nebeliko nuostatų dėl atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo bandomiesiems projektams skatinimo, Apraše atsisakoma nuostatų dėl atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo bandomųjų projektų skatinimo. Įgyvendinant Reglamento (ES) 2019/943 nuostatas, EE įstatyme buvo įtvirtinta parodomąjo projekto nuostata (EE įstatymo 181 straipsnis) ir sukurtas atitinkamas teisinis reglamentavimas, leidžiantis inovatyviems, parodomiesiems projektams veikti bandomojoje energetikos inovacijų aplinkoje.

10) Siekiant pagerinti veiklos sąlygas, neriboti asmenų teisės rinktis ir keisti vykdomas ar planuojamas vykdyti veiklos sąlygas, siūloma nustatyti, kad asmenims keičiant AIEĮ ar EE įstatymo nustatytą tvarką vykdomą ar planuojamą vykdyti veiklą elektros energetikos sektoriuje į tokią, dėl kurios ketinimų protokolai nėra sudaromas, būtų laikoma, kad ketinimų protokolai yra nutraukiami asmens prašymu. Tokiu atveju asmenys elektroninių ryšių priemonėmis turės pateikti prašymą elektros tinklų operatoriui dėl galimybės vykdyti kitą veiklą elektros energetikos sektoriuje. Esant laisvos elektros tinklų galios ir pralaidumų, skirtų planuojamai vykdyti veiklai, asmeniui būtų suteikiama elektros tinklų rezervacija šiai veiklai. Taip pat, siekiant išvengti piktnaudžiavimo pasinaudojant konkrečiais veiklai suteiktomis lengvatomis, siūloma nustatyti, kad tokiu atveju asmuo turės grąžinti jam suteiktas nuolaidas, susijusias su elektros įrenginių prijungimu prie elektros tinklų, jeigu planuojamai vykdyti veiklai tokios nuolaidos AIEĮ ir EE įstatyme nustatyta tvarka nėra taikomos.

11) Siūloma nustatyti, kad kai yra išnaudoti perdavimo elektros tinklų techniniai pralaidumai, skirti fizinių asmenų, kurie yra gaminantys vartotojai ar siekia jais tapti, elektrinėms prie skirstomųjų tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų prijungti, skirstomųjų tinklų operatorius kreipiasi į perdavimo sistemos operatorių dėl fizinių asmenų, kurie yra gaminantys vartotojai ar siekia jais tapti, ne didesnės kaip 10 kW leistinos generuoti galios elektrinių prijungimo prie elektros tinklų galimybės ir, esant tokiai galimybei, skirstomųjų tinklų operatorius gali prijungti prie skirstomųjų tinklų fizinių asmenų, kurie yra gaminantys vartotojai, ar asmenys, siekiantys tapti gaminančiais vartotojais, ne didesnės kaip 10 kW leistinos generuoti galios elektrinės. Siūlymas teikiamas, atsižvelgiant į tai, kad gaminančių vartotojų elektrinėms įrengti yra numatyta skirti Europos Sąjungos parama (finansavimas). Didžioji dalis fizinių gaminančių vartotojų dažniausiai siekia prie elektros tinklų prijungti saulės šviesos elektrinės iki 10 kW leistinos generuoti galios. Tokios elektrinės įrengiamos arčiau elektros energijos vartojimo vietos ir dalį pagamintos elektros energijos suvartoja savo reikmėms (nepersiuočia elektros energijos į elektros tinklus). Taip pat šios elektrinės tolygiai pasiskirsto skirstomųjų elektros tinklų atžvilgiu, taip nedidindamos apkrovos specifiniuose tinklo taškuose. Šios aplinkybės suponuoja, kad tokios elektrinės daro mažą įtaką perdavimo elektros tinklų techniniams pralaidumams. Siekdamas suvaldyti rizikas, AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – ESO) ir perdavimo sistemos operatorius periodiškai keisis informacija apie prie skirstomųjų elektros tinklų prijungtas fizinių asmenų, kurie yra gaminantys vartotojai, ne didesnės kaip 10 kW leistinos generuoti galios elektrinės, siekiant užtikrinti, kad nebūtų daroma neigiama įtaka elektros tinklams (tai yra, kad nebūtų perkrauti perdavimo elektros tinklai).

12) Siūloma nustatyti, kad tais atvejais, kai nepasibaigus skatinimo laikotarpiui plečiama energijos gamybos įrenginių, kuriems Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo ir (ar) jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis taikomos skatinimo priemonės, įrengtoji galia ar įrengiami nauji kitos atsinaujinančių energijos išteklių rūšies elektros energijos gamybos pajėgumai arba šie pajėgumai kartu su energijos kaupimo įrenginiu ar įrenginiais, taip sudarant hibridinę elektrinę, skatinimo priemonės naujiems elektros energijos gamybos pajėgumams nėra taikomos. Tokiu atveju hibridinėse elektrinėse pagamintas ir į elektros tinklus patiektas elektros energijos kiekis apskaitomas pagal naudojamas atsinaujinančių energijos išteklių energijos rūšis.

13) Taip pat atlikti redakcinio pobūdžio patikslinimai.

Siūlomo projekto poveikio įvertinimas (teigiamos ir (ar) neigiamos pasekmės)

Poveikis atitinkamai sričiai

Numatomas teigiamas poveikis energetikos sektoriui. Siūlomas reglamentavimas užtikrins aiškumą elektros energijos gamintojams esant situacijai, kai parduotos elektros energijos svertinė rinkos kaina yra didesnė nei fiksuotas tarifas. Nustatomos aiškos sąlygos dėl fiksuoto tarifo atsisakymo, taip suteikiant galimybę, rinkos kainai esant aukštesnei nei fiksuotas tarifas, gamintojams

negrąžinti viršpelnio viešuosius interesus atitinkančių paslaugų administratoriui. Siekiama užtikrinti, kad gamintojas, gaunantis fiksuotą tarifą, negautų perteklinio finansavimo, kaip tai apibrėžia Europos Sąjungos teisės aktai. Su šio tarifo atsisakymu kylančias rizikas, susijusias su elektros energijos balansavimu ir elektros energijos persiuntimu, valdys elektros energijos gamintojai, kurių elektrinės pagamintai elektros energijai buvo taikomas fiksuotas tarifas. Siūlomas reglamentavimas užtikrins gamintojams aiškias veiklos sąlygas dėl elektros tinklų galios ir pralaidumų rezervavimo ir ketinimų protokolo galiojimo.

**Poveikis
valstybės
finansams**

Poveikis valstybės finansams nėra numatomas.

**Poveikis
administracinei
naštai**

Poveikis administracinei naštai nėra numatomas.

Kita svarbi informacija
Nėra.

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Sergej Garbar
Pareigos	Tvarios energetikos politikos grupės vyriausiasis specialistas
Institucija (padalinys)	Energetikos ministerija
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	Tel. +370 602 46 324, el. p. sergej.garbar@enmin.lt